

Täysistunto

Torstai 3.2.2022 klo 16.00—21.14

2.1. Suullinen kysymys kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvista (Olli Immonen ps)

Suullinen kysymys SKT 1/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Immonen.

Keskustelu

16.01 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus jatkaa määrätietoisesti lakiesitysten sarjaa, jolla se romuttaa koko turvapaikkajärjestelmän. Hallitus esittää, että jopa kielteisen turvapaikkapäätöksen ja karkotuspäätöksen Suomessa saaneet voisivat jatkossa saada oleskeluluvan opiskelupaikan perusteella. Toisin sanoen ei olisi enää mitään väliä sillä, mikä on turvapaikkahakemuksen lopputulos, aina voi hakea oleskelulupaa muilla tavoin. Tämä on kuin kutsuhuuto haittamaahanmuutolle, joka maksaa yhteiskunnalle miljardeja.

Perussuomalaisten mielestä ainoa oikea tapa käsitellä laittomia maassa olevia on ottaa heidät säilöön ja poistaa maasta. Arvoisa ministeri Haatainen, esitys romuttaa turvapaikkajärjestelmän, maksaa suomalaisille maltaita ja on moraaliton. Miksi haluatte tehdä laittomasta oleskelusta laillista?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.02 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä eilen täällä eduskunnassa käsittelyssä olleessa hallituksen esityksessä pääpaino on siinä, että tänne pystyy tulemaan opiskelemaan ja tänne myös jäämään työhön sen tutkinnon suoritettuaan joustavammin kuin tällä hetkellä. Ei ole mitään järkeä siinä, että me koulutamme täällä ihmisiä ja sitten teemme systeemistä niin monimutkaisen, että he eivät voi jäädä tänne tekemään töitä. Tämän esityksen pääpaino on siinä.

Mitä tulee tähän kysymykseen karkotuspäätöksen saaneesta, niin siinä kysymys on siitä, että tämä kyseinen henkilö on voinut menettää työskentelyluvan, mutta kun hän pystyy opiskelemaan, hän pystyy siitä huolimatta opiskelijana saamaan sen oleskeluluvan ilman, että täytyy mennä takaisin kotimaahan ja tehdä taas uusi lupahakemus opiskelua varten.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Immonen.

16.03 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun te hallituksessa kohdistatte toimia siihen, että turvapaikanhakijat ja laittomasti maassa olevat saavat jäädä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Suomeen tavalla tai toisella, niin ottakaa huomioon, että juuri he työllistyvät kaikkein huonoiten ja tulevat siten yhteiskunnalle kalliiksi. Hallitus tekee kaikkensa, jotta Suomen kansan työllä kustantamat etuudet olisivat koko maailman saatavilla. Tätä perussuomalaiset eivät hyväksy.

Ja kun puhutte työvoiman tarpeesta, niin ottakaa huomioon halpatyövoiman hyväksikäyttötapaukset esimerkiksi Närpiöstä tai etnisistä ravintoloista.

Huomautan myös, että opiskelupaikoista on jo nyt pulaa, joten paljonko laitatte rahaa lisää opetukseen ja luokkiin, vai otatteko nämä opiskelupaikat suomalaisilta pois? Miten, arvoisa ministeri Haatainen, perustelette sen, että karkotuspäätöksen saanut olisi oikeutettu opiskelemaan suomalaisten kustannuksella?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.04 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hänen on pitänyt opiskelupaikkaansa pyrkiä, saada se ja päästä pääsykokeista läpi ja niin edespäin. Ei sitä opiskelupaikkaa mistään sivuraiteilta tuoda hänelle.

Nämä kolmansista maista tulevat opiskelijat joutuvat myös, kun he tulevat tänne opiskelemaan, osoittamaan, että heillä on toimeentulo turvattuna, ja tämä on selvä asia. Kolmansista maista tulevat opiskelijat myös maksavat usein yliopistoille, korkeakouluille lukausmaksuja toisin kuin suomalaiset tai EU-alueelta tulevat opiskelijat.

Se, miksi tätä tehdään, on se, että me ikäännyimme. Meiltä väki vähenee ja on loppumassa. Kohtaanto-ongelma on todellinen. Yritykset tarvitsevat osaavaa työvoimaa. Nämä ovat hallituksen vastauksia sille, että tänne myös tulisi muualta opiskelijoita, nuoria ihmisiä, jotka työllistyvät niihin ammatteihin, joihin kipeästi täällä tarvitaan työntekijöitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

16.05 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koska Suomi ei kykene houkuttelemaan oikeita osajia ulkomailta, niin teidän ratkaisunne on sitten haalia tänne yhä enemmän ihmisiä, joita meidän järjestelmämme ja sosiaaliturvamme houkuttelee. Tämä ei ole kestävä järjestely. Lisäksi muun muassa poliisi lausunnossaan kritisoi nimenomaan tätä toimeentuloedellytyksen lieventämistä, joka tähän esitykseen liittyy. Vain hetki ennen joulua me nostimme täällä esille sen, että ministeriössä suunnitellaan laittomasti maassa oleville oleskelulupia. Hallituksen suunnalta, keskustan ja sosiaalidemokraattien suunnalta, sanottiin, että ei, kyseessä ei ole mikään esitys, se on pelkkä selvitys, ei tällaista ole tulossa.

Tässähän se nyt juuri on: laittomasti maassa oleville, jopa karkotusuhan alaisille uusi oleskelulupa, jolla voidaan jäädä maahan. Kysyn työministeriltä: miksi te ette kouluta ja työllistä maassa jo olevia, täällä laillisesti olevia näistä kehityksistä saapuneita ihmisiä?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.06 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me koulutamme, ja kaikilla täällä, jotka hakevat opiskelemaan, on mahdollisuudet opiskella. Me teemme paljon töitä kotoutumispolitiikan kautta ja eri tavoin tuemme sitä, että täällä maassa olevat ulkomaalaistaustaiset ihmiset löytävät tiensä opintoihin. Tällä hetkellä se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

on edelleenkin ongelma, että ulkomaalaistaustaiset etenevät hitaammin opintielle ja pääsevät hitaammin kiinni opintoihin, ja se, mihin hallitus keskittyy, on tämä, että me pystyisimme kannustamaan ja saamaan mahdollisuuksia heille opiskella, totta kai. Mutta tämän lisäksi me tarvitsemme myös muualta työvoimaa, ja meidän yksi keskeinen toimi on, että korkeakouluopiskelijoita voitaisiin saada tänne Suomeen enemmän, ja nyt keskitymme myös siihen, että he voisivat jatkaa ja pysyä täällä ja jäädä työhön tänne, kotoutua tänne, perustaa perheen ja alkaa elää suomalaisessa yhteiskunnassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Halla-aho.

16.07 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kansainväliset opiskelijat voivat olla hyödyksi, mutta he eivät suinkaan ole sitä automaattisesti. Kaikki riippuu houkuttamisesta. Maailman huippuyliopistot houkuttelevat lahjakkuuksia korkeatasoisella tutkimuksella ja opetuksella, jotka rahoitetaan korkeilla lukukausimaksuilla. Suomi sen sijaan houkuttelee tulijoita käytännössä maksuttomalla eli verovaroin kustannetulla opetuksella, avokäisellä oleskelulupapolitiikalla ja sosiaaliturvalla, joka kattaa kenet tahansa, jopa laittomasti maassa olevat.

Tällainen politiikka valitettavasti houkuttelee käyttämään opiskelua lähinnä verukkeena, jolla pääsee helposti ja pysyvästi Suomeen ja EU-alueelle, ja tämän esityksen myötä entistä helpommin. Onko niin, että tässä esityksessä, kuten hallituksen maahanmuuttohankkeissa yleensäkin, kyse on ennen kaikkea maahanmuuton määrän lisäämisestä keinollilla millä hyvänsä, vai uskotteko te oikeasti näihin osajapuheisiin?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.08 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt edustaja Halla-aho voisi tutustua siihen esitykseen. Siinä esityksessä nimenomaan todetaan, että toimeentuloedellytyksen pitää täytyä. [Jussi Halla-aho: Ensimmäisenä vuonna!] Toimeentuloedellytyksen pitää täytyä: se pitää esittää ensimmäisenä vuonna, ja sitä tullaan seuraamaan. [Jussi Halla-ahon välihuuto] Sen lisäksi korkeakoulut tulevat seuraamaan sitä, että opinnot myös etenevät — aivan kuten täällä myös kotimaisten opiskelijoiden kohdalla seurataan, että heidän opintonsa etenevät, kun he saavat opintotukea.

Tällä opiskelijalla, joka tulee kolmansista maista, pitää olla toimeentuloedellytykset kunnossa, [Jussi Halla-ahon välihuuto] ja sen lisäksi he usein myös maksavat lukukausimaksut korkeakouluille. Eivät he tänne tule meidän rahoilla olemaan — mutta toivon, että he jäisivät tänne ja löytäisivät työpaikan ja heistä tulisi iloisia veronmaksajia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkynen.

16.09 Jukka Mäkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Punavihreä hallitus esittää, että laittomasti maassa olevilla ja karkotuspäätöksen saaneilla kolmansista maista Suomeen saapuneilla olisi lakimuutoksen myötä mahdollisuus jäädä maahan, mikäli he saisivat opiskelupaikan Suomesta. Hallitus on nyt sinisilmäisesti luomassa Suomeen uutta väylää elintasosiirtolaisuudelle, jota varmasti tullaan käyttämään hyväksi. Suomi on jo nyt Euroopan houkuttelevimpia maita liian lepsulla maahanmuuttopolitiikallaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Hyvä hallitus, onko tarkoituksenne kouluttaa laittomasti maassa olevista hoiva-avustajia ja antaa tällä varjolla heille oleskelulupa? Ja saako myös rikollisuuden perusteella karotuspäätöksen saanut jäädä Suomeen, jos hän päättää opiskella ja mahdollisesti tehdä töitä? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt tässä tuli useampi kysymys, mutta ehkä peruskysymykseen vastaa ministeri Haatainen.

16.10 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ei suinkaan ole tarkoitus eikä siinä esitetä, että rikolliset tänne tulisivat ja pääsisivät sitä kautta luikahtamaan opiskelemaan. Siinä on kysymys siitä, että jos kolmansista maista on tullut tänne ihminen työhön, saanut työluvan ja se työluva on sitten loppunut, oleskelulupa on loppunut sen työnteon perusteella, niin jos hän on päässyt opiskelemaan, hän voi suoraan sitten saada oleskeluluvan sen opiskelun perusteella ilman, että hän palaa takaisin sinne kotimaahan ja tekee uuden hakemuksen, että voi tulla tänne Suomeen jatkaamaan opiskeluaan. Minusta tämä on aivan järjeenkäypää, että näin menetellään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rydman.

16.11 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On ilman muuta selvää, että Suomen kannattaa houkutella osaavia, tekeviä ihmisiä myös ulkomailta maahan. On myös aivan järkevää, että sellaisilla ihmisillä, jotka Suomeen tulevat ulkomailta opiskelemaan ja täällä ehkä tutkintonsakin tekevät, on myöskin riittävät kannusteet jäädä sen jälkeen rakentamaan omalla työpanoksellaan tätä maata.

Samaan aikaan on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei järjestelmään muodostu sellaisia porsaanreikiä, että tätä järjestelmää käyttävät hyväkseen sellaiset ihmiset, jotka eivät oikeastaan näihin jonoihin kuulu. Nyt tämän hallituksen esityksen suurena riskinä on se, että henkilö, joka on ehkä jo useammassakin oikeusasteessa ja tutkinnassa saanut kielteisen turvapaikkapäätöksen, kuitenkin sitten seuraavaksi alkaa kuormittaa järjestelmää jonkin toisenlaisen prosessiputken kautta. Tällöin meillä on vääränlaisia henkilöitä sekä turvapaikkaprosessissa että työhön tai koulutukseen liittyvässä maahanmuutossa. Millä tavoin hallitus aikoo taklata sen, että meillä on vääräntyyppisiä hakijoita vääräntyyppisissä jonoissa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen. [Tuula Haatainen: Sisäministerin asia!] — Sisäministeri ei nyt ollut listalla mukana. Tämä kysymys jää tuonemmaksi. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] — Edustaja Packalén.

16.13 Tom Packalén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen lakiesitys pyrkii rakentamaan polkua laittomasti maassa oleville henkilöille, siis laittomasti maassa oleville, saada oleskelulupa Suomeen. Lain noudattamatta jättämisen palkitseminen oleskeluluvalla on moraalisesti hyvin arveluttavaa. Ne maahan tulleet turvapaikanhakijat, jotka ovat noudattaneet Suomen lakia ja poistuneet maasta, ovat tällä logiikalla ainoita, jotka joutuvat kärsimään kunnollisuudestaan. Sellaiset turvapaikanhakijat, jotka taas eivät ole noudattaneet Suomen lakia ja jääneet laittomasti tänne, palkitaan. Entisenä poliisina hallituksen logiikka tuntuu järjenvastaiselta, joten haluankin kysyä arvon hallitukselta: haluat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

teko todella palkita niitä ihmisiä, jotka eivät noudata Suomen lakia ja viranomaispäätöksiä, ja rangaista niitä, jotka niitä noudattavat?

Puhemies Matti Vanhanen: Nämäkin osittain menevät sisäministeriön alalle. Onko pääministerillä tähän vastaus? — Ministeri Haatainen.

16.14 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työministerinä en vastaa sisäministeriön asioista, mutta pyydän nyt, että eduskunta ei sotke tässä asioita. Tämä laki, jonka minä esittelin eilen hallituksen esityksenä, ei ole suinkaan se esitys, jota sisäasiainministeriössä on pohdittu. Tällä esityksellä, jonka olen esitellyt, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kilpaileva esitys!] halutaan tehdä jouhevammaksi sitä, että tänne tulevat opiskelijat voisivat myös jäädä tänne helpommin töihin ja että se heidän prosessinsa olisi toimivampi. Emme ole luomassa tänne mitään järjestelmää, jossa rikolliset, kolmansista maista tulevat, voisivat tulla tänne ja jäädä opiskelemaan. Aivan käsittämätöntä puhetta. Ei, tästä ei ole kysymys. Kysymys on siitä, että jos ihminen on työluvalla tehnyt täällä töitä eikä pysty jatkamaan siinä, niin jos hän saa opiskelupaikan, hän voi suoraan ilman täältä Suomesta takaisin kotimaahan menemistä ja sieltä uudelleen hakemista siirtyä opiskelemaan. Tämä on aivan järkevä ratkaisu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen.

16.16 Jari Kinnunen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ministeri tässä on moneen kertaan selittänyt tätä karkottamisasiaa. Kun se on noin yksinkertainen, niin eikö sen voisi silloin sinne hallituksen esitykseen myöskin kirjoittaa? Nythän se on kirjoitettu siihen sillä lailla, että syntyy käsitys, että ketkä tahansa millä tahansa perusteilla karkotuspäätöksen saaneet voivat tätä väylää käyttää. Sen vuoksi, kuten sitä nyt olette tässä kertonut moneen kertaan, olisi todellakin hyvä, että se kirjattaisiin sinne hallituksen esitykseen ihan oikeasti. Näin ollen nämä epäilyt katoisivat pois. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.16 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan turvapaikanhakijoista, niin tässä lakiesityksessä mahdollistetaan se, että turvapaikanhakija voi saada oleskeluluvan päästessään opiskelemaan, eli hän pystyy opiskellessaan saamaan oleskeluluvan täällä sen opiskelun ajaksi. Tämä muutos liittyy siihen, että kun vuonna 2018 direktiivin perusteella lainsäädäntöä muutettiin, niin tämä mahdollisuus poistettiin sieltä siinä vaiheessa ja nyt se korjataan. Eli kun tällä hetkellä turvapaikanhakijalla on olemassa mahdollisuus työnteon perusteella saada oleskelulupa työnteon ajaksi, niin nyt sitten myös opiskelu rinnastetaan työnteokoon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

16.17 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ministeri Haatainen, toitte esille tuon laittomasti maassa olevien oikeutta jäädä tänne koskevan selvityksen, ja muistellaan hieman: Sosiaalidemokraattien ryhmänjohtaja Lindtman on todennut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

joulukuussa 21, että selvitys ylittää sen, mitä on sovittu. Keskustan edustaja Könttä piti selvänä, että laitton on laitonta ja tällainen toiminta vie pohjan turvapaikkajärjestelmältä.

No, tämä teidän esityksenne sisältää mahdollisuuden juuri tähän. On tultu tänne, haettu oleskelulupaa, saatu kielteinen päätös, ja indikoidaan jo sitä, että jaahas, se olisi lähtö edessä, mutta hallitus antaa nyt mahdollisuuden siihen, että minähän voin jäädä tänne opiskelijana.

Kysymys on nyt siitä, että te tuotte pala palalta tämän selvityksen, jota myös sosiaalidemokraatit ja keskusta väittävät vastustavansa. Te hilutatte sen tänne pala palalta, ja lopputulos onkin varmaan sitten se, että selvitykseltä on mennyt pohja, kun ne kaikki lainsäädäntötoimenpiteet on jo toteutettu. Elikkä miten te estätte sen, että laittomasti maassa oleva ei voi hakea tätä? Miten?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.18 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tämä lakiesitys nyt on eduskunnan käsittelyssä, hallitus on sen antanut, niin eduskunnalla on nyt täysi mahdollisuus käydä nämä kaikki yksityiskohdat läpi ja valiokunnassa tehdä mietintö ja ratkaista asiat, jos siltä näyttää, että ette voi tätä hyväksyä. Tämä asia on täysin eduskunnan käsissä nyt. Mutta kuten sanottu, turvapaikanhakijat rinnastetaan nyt opiskelun osalta työntekijöihin, eli he voivat hakea oleskelulupaa sen opiskelun ajaksi aivan kunten tällä hetkellä saa myös työnteon ajaksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.